

BETTY BESCHILDERT GRAFKISTEN

Mijn werk is een **troost** voor mensen

Op 4 mei herdenken wij onze doden. Dat bracht ons naar Betty (51), die daar na het overlijden van haar zus en ouders, anders over is gaan denken. Doden herdenken begint bij Betty al bij de grafkist. "Zo'n kist is het laatste wat je ziet, dat blijft je bij. Ik vond dat daar meer aandacht aan besteed moest worden." *Tekst: Linda Reijs - Fotografie: Jacques Verschuren en Linda Reijs*

Eigenlijk is het allemaal begonnen na het overlijden van mijn zus in 1999. Ze had kanker en wist dat ze de strijd ging verliezen. Vandaar dat wij, haar gezin en familie, samen met haar de uitvaart hebben geregeld. We wisten wat voor muziek ze wilde, wat voor bidprentje ze wilde, welke kleren ze aan wilde en waar ze gecremeerd wilde worden. Alles was perfect geregeld. Ik had een goede band met mijn zus, dus haar ziek zijn en overlijden hadden een grote impact op mij. Ik had veel verdriet, maar dacht troost te hebben gevonden in de gedachte dat alles precies zo ging zoals zij het wilde. Ik geloof ook echt, dat het voor haar goed is geweest, maar zelf had ik grote moeite met het definitieve afscheid. Voor de allerlaatste keer bij die kist staan om een laatste groet aan je zus te brengen.

Mijn oog viel op die blankhouten kist, ik vond hem zo nietszeggend. Alles was tot in de puntjes verzorgd; de bloemen, de broodjes, de kaarten... maar de kist straalde niets persoonlijks uit. Mijn zus was een kleurrijk en levendig persoon geweest, ik vond die kist helemaal niet bij haar passen. Zo kleurloos, zo saai.

Dat beeld van die kist bleef maar door mijn hoofd spelen. Ik had er geen goed gevoel bij. Voorzichtig speelde ik toen al met het idee dat ik het anders zou willen. Maar het leven ging door, ik werd weer opgeslokt door de dagelijkse bezigheden. Zomaar vanuit het niets, of omdat ik een berichtje in een krant of op televisie had gezien, zag ik soms die kist weer voor me.

Een paar jaar later moest ik weer afscheid nemen van familie. Mijn ouders lagen in juni 2002 allebei in het ziekenhuis. Mijn moeder is toen toch nog vrij plotseling overleden op 16 juni. Dat was een groot verlies voor mij. Om het drama compleet te maken kregen we vier dagen later te horen dat mijn vader ook was overleden. In een tijdsbestek van nog geen week was ik allebei mijn ouders verloren. Dat was zo onwerkelijk. Het regelen van de begrafenis van onze moeder was al in volle gang toen we alles moesten omgooien, we wilden ze samen begraven. Ik denk dat mijn vader niet zonder mijn moeder heeft gekund. Die periode, die week van rouw, is een beetje in een roes aan mij en mijn broers en zus voorbij gegaan. Er moest zoveel geregeld worden, dat er op dat moment niet echt tijd was om na te

denken. Op de automatische piloot ben ik die dagen doorgekomen. Hebben we geregeld wat er geregeld moest worden.

Tot op het moment dat we als familie afscheid namen van de kisten. Weer kwam dat gevoel in mij op van 'bah, wat kijkt dat er toch kaal'.

Ik sprak er later ook over met anderen. Ik vroeg ze wat ze zich nog konden herinneren van een begrafenis of crematie. Of ze nog wisten wat ze die dag aanhadden? Of ze nog wisten wat voor volgauto het was geweest? Hoe de pastoor eruit zag? Vaak moesten ze die vraag met nee beantwoorden. Maar zodra ik naar de kist vroeg, kon iedereen me precies vertellen wat voor kist het was geweest. Dat laatste moment, dat laatste contact met een overledene, dat probeer je als nabestaande toch vast te leggen in je

Ik wil dat iemand die dood is, weer eve

geheugen. Op dat moment is de dood heel dichtbij, is het afscheid heel definitief. In gedachte blijft een persoon bij je, maar fysiek is dat het laatste moment van samenzijn.

Het idee om iets met de buitenkant van een grafkist te doen, bleef door mijn hoofd spelen. De laatste jaren wordt er veel meer aandacht besteed aan een begrafenis of crematie, het komt een beetje uit de taboesfeer. Mensen praten veel openlijker over de dood dan vijftig jaar geleden. Het is heel gewoon om voor je dood over je eigen uitvaart te praten, om het er aan tafel bij de aardappelen over te hebben.

'Het is heel bijzonder, maar ook heel dankbaar werk.'

Een kist met een afbeelding die iets vertelt over de overledene, dat maakt het afscheid toch fijner

Je mag je wensen kenbaar maken, je kunt het zo gek niet bedenken of het kan geregeld worden. Waarom wordt er dan geen aandacht besteed aan de kist? Je hebt verschillende soorten, zoals een ecokist, een blankeken, een witte of een zwarte, maar waarom dan niet kiezen voor een persoonlijke beschildering? Dat bleef me bezighouden. Misschien dat mijn achtergrond er ook mee te maken heeft. Ik kom uit

een creatieve familie, ben altijd met mijn handen bezig.

Het feit dat het beschilderen van kisten al duizenden jaren wordt gedaan, vroeger vooral de binnenkant of deurtjes zodat mensen 'over konden gaan naar het paradijs', maakte ook dat ik steeds sterker de behoefte kreeg om er iets mee te doen. Om die plek in te vullen, waar volgens mij behoefte aan was. Het is toch veel fijner om van een kleurige kist afscheid te nemen, een kist met een symbolische afbeelding erop die iets vertelt over de overledene, dan van een kale saaie kist?

Mijn oog viel juist op dat moment, ergens in 2004, op een bericht over een open dag van een uitvaartondernemer. Ik wilde daar graag naartoe, ik wilde meer over die wereld te weten komen. Die dag stond natuurlijk helemaal in het teken van afscheid nemen. Werkelijk overal was aan gedacht, maar de kist beschilderen bleek weer onbesproken. Dat was het moment dat ik echt iets wilde gaan doen met mijn idee. Ik ben op internet gaan speuren, heb contact gelegd met uitvaartondernemers, heb gekeken naar de wettelijke gang van zaken, heb me laten inschrijven bij de Kamer van Koophandel en ik heb contacten gelegd met een kistenfabrikant, zodat ik de 'Kist in beeld' kreeg. Dat is uiteindelijk ook de naam van mijn bedrijf geworden.

Bij die fabrikant kocht ik kisten zodat ik voorbeelden kon maken, om te laten zien wat ik voor ogen had met een uitvaartkist. Iedereen was heel behulpzaam en vond mijn initiatief heel mooi.

Ik heb trouwens wel in de omgeving verteld dat ik met dit idee rondliep. Ik wilde de mensen vóór zijn, wilde ze behoeden voor een reactie als ze zagen dat er een begrafenisondernemer of een busje van de kistenfabrikant kwam voorrijden met een kist. Het is gewoon mijn werk.

Ik heb ook kisten beschilderd voor baby'tjes en kinderen. Voor de allerkleinsten heb ik bijvoorbeeld kisten beschilderd met engeltjes of een knuffelbeer. Voor wat oudere kindjes heb ik onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes, waarbij ik ook met zuivere kristallen werk. Voor volwassenen ben ik uitgegaan van mijn eigen ouders en zus. Mijn zus had een camper aangeschaft, ze was van plan om veel te gaan reizen, maar ze heeft er niet lang van mogen genieten. Mijn moeder was dol op rozen en mijn vader hield van accordeon spelen, dus had ik een kist beschilderd met accordeons.

Mijn familie en kinderen had ik inmiddels ook ingelicht en die waren heel enthousiast. Vrienden en

gaat leven

bekenden vonden het ook allemaal een goed idee. Dat was voor mij een teken om door te zetten. In november 2008 had ik het papierwerk rond. Ik had inmiddels goede contacten met uitvaartondernemers en de kistenfabrikant opgebouwd. Bij de uitvaartondernemers lagen presentatiemappen van mij, dus nu was het wachten op klanten. Mijn eerste opdracht was voor een uitvaartondernemer zelf. Of ik het logo en briefpapier wilde schilderen op een deksel van een kist. En langzaam is het toen gaan rollen. Het schilderen gaat veel op gevoel, ik wil het graag perfect doen. Ik krijg maar één kans, want ik kan geen nieuwe kist pakken. Bovendien wordt iemand maar één keer begraven of gecremeerd. Ik wil dat mensen met een goed gevoel bij zo'n kist staan, dat je bij wijze van spreken als vreemden op zo'n dienst kunt zien wat voor persoon het is geweest. Als er dan een jaar later nog over mijn kist wordt gepraat, dan heb ik het doel bereikt. Ik ben een troost voor veel mensen. Ik wil dat iemand die dood is, weer even gaat leven op zo'n moment. Dat mensen ondanks hun verdriet toch een voorzichtige glimlach op hun gezicht krijgen, dat ze met warme gevoelens aan iemand terugdenken.

Inmiddels heb ik al een paar kisten mogen beschilderen. Meestal voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn. Dat blijft bijzonder, maar ik vind het heel dankbaar werk. Ik vind het fijn om die mensen tot troost te kunnen zijn, om ze tot rust te laten komen, omdat ze weten dat ze een mooi plekje krijgen.

Maar ik beschilder ook in opdracht van de nabestaanden. Zo'n kist moet dan binnen vierentwintig uur klaar zijn. Maar ik zorg dat dat lukt. Ik heb inmiddels al de meest uiteenlopende opdrachten gekregen. Zo heb ik een kist beschilderd voor een man die helemaal wild was van koikarpers, die waren zijn lust en zijn leven. Met uitdrukkelijke toestemming van de familie is de kist op mijn website geplaatst. Ik heb daar ook fijne reacties op gehad, van naasten, maar ook van mensen die de foto op mijn site hebben gezien of op een uitvaartbeurs.

Want ook daar heb ik nu al een aantal keren gestaan. Sommige mensen vinden mijn stand confronterend. Het is toch iets anders dan na te hoeven denken over de broodjes of de bloemen, maar over het algemeen krijg ik goede reacties. Mensen gaan ook spontaan roepen wat zij op hun kist willen als ze dood zijn. "Mag ik je bellen als ik dood ben?" krijg ik vaak te horen.

Het schilderen gaat veel op het gevoel, ik wil het perfect doen. Ik krijg maar één kans!

Inmiddels heb ik ook een opdracht gekregen van iemand die ik persoonlijk ken. Dat is wel iets waar ik over na heb moeten denken, maar uiteindelijk heb ik wel ja gezegd. Het is best confronterend, maar ik vind dat ik het moet doen. Voor die persoon, maar ik denk dat het ook goed is voor mezelf, het is toch een stukje rouwverwerking. Want de dood hoort ook bij mijn eigen leven.

Schilderen is voor mij heel belangrijk. En de contacten met de mensen, zowel degene die stervende is als de naasten, hebben me aan het denken gezet. Het klinkt heel cliché, maar sinds ik dit werk doe, geniet ik meer van het leven. Ik hoor veel nare dingen, maar die horen ook bij het leven. Die mag je niet wegstoppen. Ik kan intens genieten van kleine dingen, zoals een wandeling met mijn hond. Of mijn kinderen. Mijn rijkdom zit in mijn kinderen, in mijn gezondheid. Ik beschouw iedere dag als een geschenk.

Ik hoop nog heel lang van het leven te mogen genieten, maar als het mijn tijd is, wil ik een kist met de afbeelding van The Rolling Stones. En dan hoop ik dat mensen ook met een glimlach om mijn kist lopen als ze afscheid van me nemen. Dat is de mooiste beloning die ik kan krijgen. ■

Wil je reageren op dit verhaal? Mail dan naar redactie@mijngeheim.nl o.v.v. '0918 Betty' of stuur een brief naar Redactie Mijn Geheim, Postbus 100, 5126 ZJ Gilze.

Als je meer wilt weten over het werk van Betty, neem dan eens een kijkje op www.kistinbeeld.nl.